

Prop. 243 S

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: endringer i midlertidige regler for dagpenger og omsorgspenger)

*Tilråding fra Arbeids- og sosialdepartementet 24. september 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedinnhold i proposisjonen

I denne proposisjonen foreslår regjeringen endringer i statsbudsjettet for 2021 som følge av forlengelser av særregler for dagpenger og omsorgspenger i midlertidig forskrift om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien.

2 Bakgrunn

I midlertidig forskrift 20. mars 2020 nr. 368 om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien er det gitt særregler for flere ytelser etter folketrygdloven. Forskriften er hjemlet i folketrygdloven § 25-16. Blant annet er det gitt en rekke særregler som innebærer unntak fra de ordinære reglene som følger av folketrygdloven kapittel 4 Dagpenger under arbeidsløshet, kapittel 8 Sykepenger og kapittel 9 Stønad ved barns og andre nærstående sykdom. Særreglene har blitt justert og forlenget i flere omganger i løpet av det siste halv-annet året.

2.1 Dagpenger

For å motvirke inntektstap for personer som er blitt permitterte eller arbeidsledige vedtok Stortinget 18. februar 2021, jf. Innst. 232 S (2020–2021), at de midlertidige endringene i dagpenge-regelverket skulle videreføres t.o.m. 30. september 2021. Selv om arbeidsledigheten, og særlig permitteringer, har avtatt betydelig siden i sommer, og etterspørselen etter arbeidskraft har økt, er det fortsatt enkelte deler av næringslivet der aktiviteten er lav og omfanget av permitteringer er høyt. I tillegg ble deler av regjeringens gjen-åpningsplan utsatt. Som følge av fortsatt behov for særregler i permitterings- og dagpengeregel-verket, er særlige bestemmelser om forlengelse av dagpengeperioden, om dagpengegrunnlaget og om gradering av dagpenger ved kgl.res. 17. september 2021 forlenget i ytterligere én måned, t.o.m. 31. oktober 2021. Det vises til nærmere omtale samt bevilgningsforslag under kap. 2541, post 70 nedenfor.

Det er viktig at både permitteringsordningen og reglene for dagpenger støtter opp under arbeidslinjen og nødvendige omstillinger. Dag-

pengeordningen skal sikre inntekt for arbeidsledige, men må samtidig stimulere til at ledige aktivt søker jobb. Situasjonen i arbeidsmarkedet er markert bedret, og regjeringen har varslet at de fleste gjenværende smitteverntiltakene vil avvikles ved overgangen til fasen «En normal hverdag med økt beredskap». De midlertidige endringene i dagpengeordningen bør derfor ikke forlenges utover 31. oktober 2021.

2.2 Sykepenger og omsorgspenger

I lys av smittesituasjonen før sommeren ble særreglene for sykepenger og omsorgspenger forlenget t.o.m. 30. september 2021. Tilhørende bevilgningsforslag ble fremmet i Prop. 195 S (2020–2021). I proposisjonen ble det samtidig påpekt at økonomiske tiltak grunnet koronasituasjonen burde trappes gradvis ned i gjenåpningsperioden, for å stimulere til økt aktivitet og sysselsetting.

Gjennom sommeren og høsten har karantene-reglene blitt lempet på, som følge av at store deler av befolkningen har blitt vaksinert. I løpet av september 2021 vil alle som er 18 år og eldre, og som ønsker vaksinasjon, ha mottatt et tilbud om to doser. Mange steder er man også godt i gang med vaksinerings av ungdom under 18 år. Ved overgang til fasen «En normal hverdag med økt beredskap» vil hverdagen bli mer som før pandemien startet. Smitten har vært høy den siste tiden, særlig i yngre aldersgrupper, men har fra begynnelsen av september vært på vei ned. Det er betydelig usikkerhet om utviklingen gjennom vinteren. For barn under tolv år er per i dag ingen vaksiner godkjent eller anbefalt. Også framover må det være lav terskel for å holde seg hjemme ved covid-19 eller mistanke om slik sykdom, og for å teste seg når rådene tilsier det. Lokale og nasjonale myndigheter kan raskt sette inn tiltak dersom situasjonen endrer seg. Videre vil det trolig fortsatt være behov for å skjerme de som trenger særlig beskyttelse mot viruset. Dette taler for å forlenge de fleste særreglene for sykepenger og omsorgspenger ut 2021.

Det er gitt rett til sykepenger ved fravær fra arbeidet på grunn av covid-19 eller mistanke om slik sykdom. For å ivareta inntektssikring for den enkelte og slik også bidra til etterlevelse av smitteverntiltak, er det etter regjeringens vurdering behov for å videreføre denne bestemmelsen. Redusert arbeidsgiverfinansiering og egenfinansiering for selvstendig næringsdrivende og frilansere for fravær som skyldes covid-19, videreføres ikke etter 30. september 2021, jf. omtale nedenfor. Fravær fra arbeidet pga. covid-19 eller

mistanke om slik sykdom inntreffer i all hovedsak i løpet av arbeidsgiverperioden (de første 16 dagene av et sykefravær). En videreføring av retten til sykepenger ved slikt fravær anslås derfor ikke å innebære merutgifter for folketrygden av betydning. Bestemmelsen er ved kgl.res. 24. september 2021 forlenget ut oktober 2021, sammen med forlengelse av særregler for omsorgspenger, jf. nærmere omtale nedenfor samt under kap. 2650, post 72. Arbeids- og sosialdepartementet vil i forskrift forlenge retten til sykepenger ved fravær fra arbeidet på grunn av covid-19 eller mistanke om slik sykdom ut året 2021.

T.o.m. 30. september 2021 gjelder særregler om at folketrygden yter sykepenger fra og med fjerde dag til arbeidstakere, selvstendig næringsdrivende og frilansere ved fravær som skyldes covid-19 (reduisert periode med hhv. arbeidsgiver- og egenfinansiering). Selv om det trolig vil være et visst omfang av fravær knyttet til covid-19 også framover, jf. også nevnte forlengelse av rett til sykepenger over, er det grunn til å tro at den økonomiske belastningen knyttet til dette for den enkelte arbeidsgiver vil være begrenset. Selvstendig næringsdrivende og frilansere har gjennomgående større muligheter til å tilpasse arbeidet enn arbeidstakere og antas derfor heller ikke å bli sterkt rammet av dette. Etter regjeringens vurdering er det derfor ikke behov for forlengelse av disse reglene.

Rett til dobbel kvote med omsorgspenger gjelder ut året 2021. Andre særregler for omsorgspenger er ved kgl.res. 24. september 2021 foreløpig forlenget ut oktober 2021. Hensynet til forutsigbarhet for dem som berøres av særreglene talte for at regler om forlengelse måtte fastsettes raskt. I medhold av bevilgningsreglementet § 11 samtykket Kongen derfor til å overskride bevilgningen for å dekke merutgifter som følger av en slik forlengelse. Det følger av § 11 annet ledd tredje punktum at inntil Stortinget har vedtatt ny bevilgning må utgiftene begrenses til det som er strengt nødvendig. Smittesituasjonen, særlig blant barn og unge, tilsier en ytterligere forlengelse av disse reglene ut året 2021. Det vises til nærmere omtale samt bevilgningsforslag under kap. 2650, post 72 nedenfor.

3 Forslag til bevilgningsendringer

Kap. 2541 Dagpenger

Post 70 Dagpenger, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 25 480 mill. kroner.

Selv om arbeidsledigheten, og særlig permitteringer, har avtatt betydelig siden i sommer, og etterspørselen etter arbeidskraft har økt, er det fortsatt enkelte deler av næringslivet der aktiviteten er lav og omfanget av permitteringer er høyt. Det har bl.a. sammenheng med den usikkerheten som følger av at smitten igjen var økende tidlig denne høsten, noe som førte til utsettelse av neste steg i gjenåpningsplanen. Dette kan ha konsekvenser for deler av næringslivet.

For å motvirke inntektstap for personer som er blitt permittert eller arbeidsledige, vedtok Stortinget at de midlertidige endringene i dagpenge-regelverket skulle videreføres t.o.m. 30. september i år. Som følge av fortsatt behov for særregler i permitterings- og dagpengeregelverket, er særlige bestemmelser om forlengelse av dagpengeperioden, om dagpengegrunnlaget og om gradering av dagpenger forlenget i ytterligere én måned, t.o.m. 31. oktober 2021.

Perioden arbeidsgivere fritas fra lønnsplikt under permittering og den korresponderende perioden permitterte kan få dagpenger, forlenges t.o.m. 31. oktober 2021. Videre forlenges dagpengeperioden tilsvarende for øvrige dagpengeomtakere som ellers ville ha brukt opp maksimal dagpengeperiode i perioden 1.–31. oktober 2021. Den forhøyede dagpengesatsen, som innebærer at dagpengene beregnes med 80 pst. av grunnlaget opp til tre ganger grunnbeløpet (G), og deretter med 62,4 pst. av det resterende grunnlaget opp til seks ganger G, forlenges tilsvarende. Med ordinære regler beregnes dagpenger til 62,4 pst. av grunnlaget opp til seks ganger G.

Særskilte regler om gradering av dagpenger ved arbeid opp til 60 pst. av tidligere arbeidstid vil samtidig bli videreført for alle dagpengemottakere. Vanligvis kan mottakere av dagpenger jobbe inntil 50 pst. før dagpengene faller bort, mens under koronapandemien har det vært mulig å jobbe inntil 60 pst. før dagpengene bortfaller, og denne særregelen videreføres ut oktober 2021.

Ved kgl.res. 17. september 2021 har Kongen i statsråd gitt samtykke til overskridelse av bevilgningen på posten med inntil 450 mill. kroner. Samtykket er gitt med hjemmel i bevilgningsreglementet § 11 annet ledd annet og tredje punktum, og gjelder inntil Stortinget har fattet vedtak om bevilgning.

Det foreslås på den bakgrunn å øke bevilgningen med 450 mill. kroner i 2021.

Kap. 2650 Sykepenger

Post 72 Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 866 mill. kroner.

Ved kgl.res. 24. september 2021 er følgende særregler for omsorgspenger i midlertidig forskrift om unntak fra folketrygdloven og arbeidsmiljøloven i forbindelse med covid-19-pandemien forlenget t.o.m. 31. oktober 2021:

- Rett til omsorgspenger når barnet er i karantene, eller fordi skole eller barnehage er helt eller delvis stengt som følge av covid-19-pandemien.
- Rett til omsorgspenger dersom barnet må holdes hjemme på grunn av særlige smittevern hensyn hos barnet eller hos familie-medlem barnet bor med
- Rett til omsorgspenger ut over kvoten dersom det maksimale antall dager med omsorgspenger er brukt opp og barnet må holdes hjemme pga. særlige smittevern hensyn og når skole eller barnehage er helt eller delvis stengt.

Ved kgl.res. 24. september 2021 har Kongen i statsråd gitt samtykke til overskridelse av bevilgningen på posten med inntil 10 mill. kroner, for å dekke merutgifter som følge av forlengelse av særreglene for omsorgspenger ut oktober 2021. Samtykket er gitt med hjemmel i bevilgningsreglementet § 11 annet ledd annet og tredje punktum, og gjelder inntil Stortinget har fattet vedtak om bevilgning.

Ved overgang til fasen «En normal hverdag med økt beredskap» vil hverdagen bli mer som før pandemien startet. Smittesituasjonen har samtidig vært mer usikker enn antatt før sommeren. Lokale og nasjonale myndigheter kan raskt sette inn tiltak dersom situasjonen endrer seg. Videre vil det trolig fortsatt være behov for å skjerme de som har behov for særlig beskyttelse mot viruset. Regjeringen mener derfor at særreglene bør videreføres ut året 2021.

Merkostnadene av å videreføre de midlertidige tiltakene for omsorgspenger ut året 2021 vil avhenge av smittesituasjonen framover. Merkostnadene for perioden oktober–desember 2021 kan på usikkert grunnlag anslås til om lag 23 mill. kroner.

Det foreslås på den bakgrunn å øke bevilgningen med 23 mill. kroner.

Endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: endringer i midlertidige regler for dagpenger og omsorgspenger)

Arbeids- og sosialdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: endringer i midlertidige regler for dagpenger og omsorgspenger).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: endringer i midlertidige regler for dagpenger og omsorgspenger) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2021 under Arbeids- og sosialdepartementet (økonomiske tiltak i møte med pandemien: endringer i midlertidige regler for dagpenger og omsorgspenger)

I

I statsbudsjettet for 2021 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
2541		Dagpenger	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , økes med.....	450 000 000
		fra kr 25 480 000 000 til kr 25 930 000 000	
2650		Sykepenger	
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i> , økes med	23 000 000
		fra kr 1 866 000 000 til kr 1 889 000 000	